

Zijn moerasvogels te beheren?

Jan van der Winden

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Aanwijzer 46°32'55.85" N 32°24'27.34" O

© 2008 Europa Technologies
Image © 2008 DigitalGlobe
© 2008 Tele Atlas
Image © 2008 TerraMetrics
Streaming 100%

Ooghoogte 90.83 km

Terug naar Nederland

Nederland, moerassenland

- Tegenwoordig ongeveer 45.000 hectare moeras aanwezig, waarvan de helft verlandingsstypen waar typische moerasvogels in huizen
- Veel vogelsoorten van de Rode Lijst leven in moeras: o.a. porseleinhoen, grote karekiet, kwak, woudaap, purperreiger en zwarte stern
- Moeras is een bedreigd landschapstype
- Drooglegging, waterhuishouding, watervervuiling en (recreatieve) inrichting, veroudering moerassen
- Afname natuurlijke dynamiek
- Vogels: verstoring, toegankelijkheid voor predatoren

Moeras wordt bos

Plannen voor nieuw moeras

- Landelijk beleid 25.000 -30.000 hectare nieuw moeras voorzien
- Veel aandacht voor natuurlijk peilbeheer

Roerdomp

Oplossingen

- Natuurlijke peilen
- Nieuw moeras
- Meer winterhabitat

PROBLEMEN

- Afname natte rietlanden
- Moeraselementen te klein
- Minder muizen

Woudaap

Oplossingen

- Natuurlijke peilen
- Nieuw moeras

- PROBLEMEN
- Afname waterriet
- Troebel water
- Droogte in Afrika

Grote karekiet

Oplossingen

- Natuurlijke peilen
- Nieuw moeras

- PROBLEMEN
- Afname waterriet, tegennatuurlijk peilbeheer
- Troebel water

Baardman

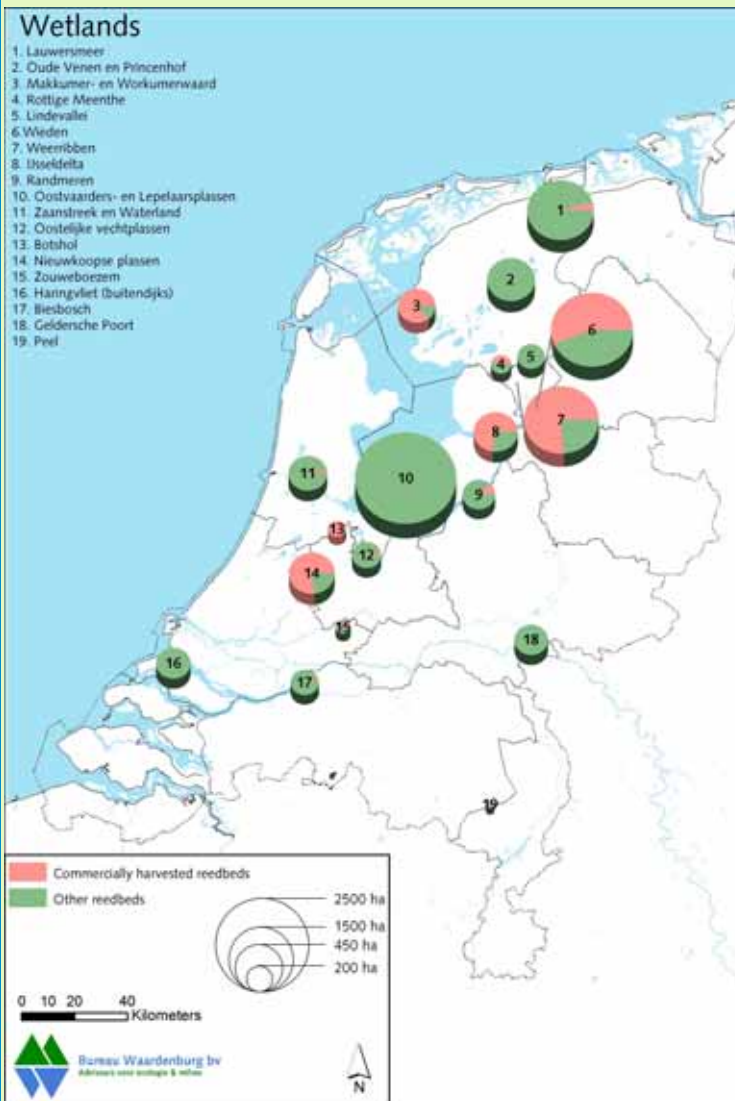
Oplossingen

- Natuurlijk peilbeheer
- Meer moeras

- PROBLEMEN
- Afname natte rietlanden
- Moeraselementen te klein
- Te weinig dynamiek

Rietoogst en moerasvogels

- 31% rietland jaarlijks gemaaid
- In sommige moerassen meer dan 75% gemaaid voor verkoop

Duurzaam maaibeheer nodig en mogelijk

	Huidig aantal paren	1% onge maaid paren	15% onge maaid paren	50% onge maaid paren	100% onge maaid paren
Roerdomp	60	8	120	120	120
Snor	140	24	465	1081	2163

Aanbeveling: 20% goed rietland jaarlijks ongemaaid laten met enkele grote overjarige eenheden voor lepelaar en purperreiger.

Succes in de Zouweboezem

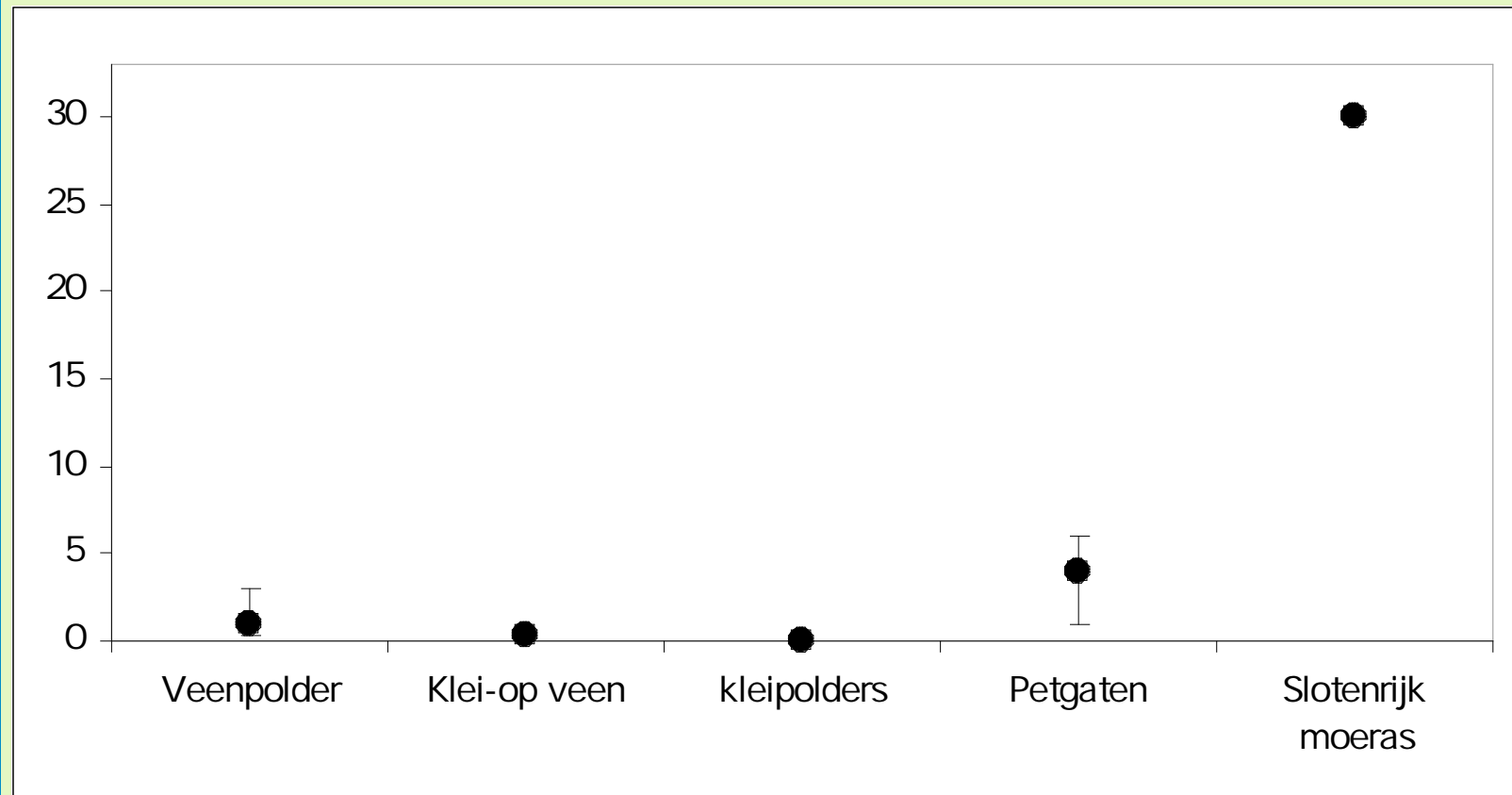

Overstromingsvlakten

Dichtheden purperreiger in foerageerhabitats

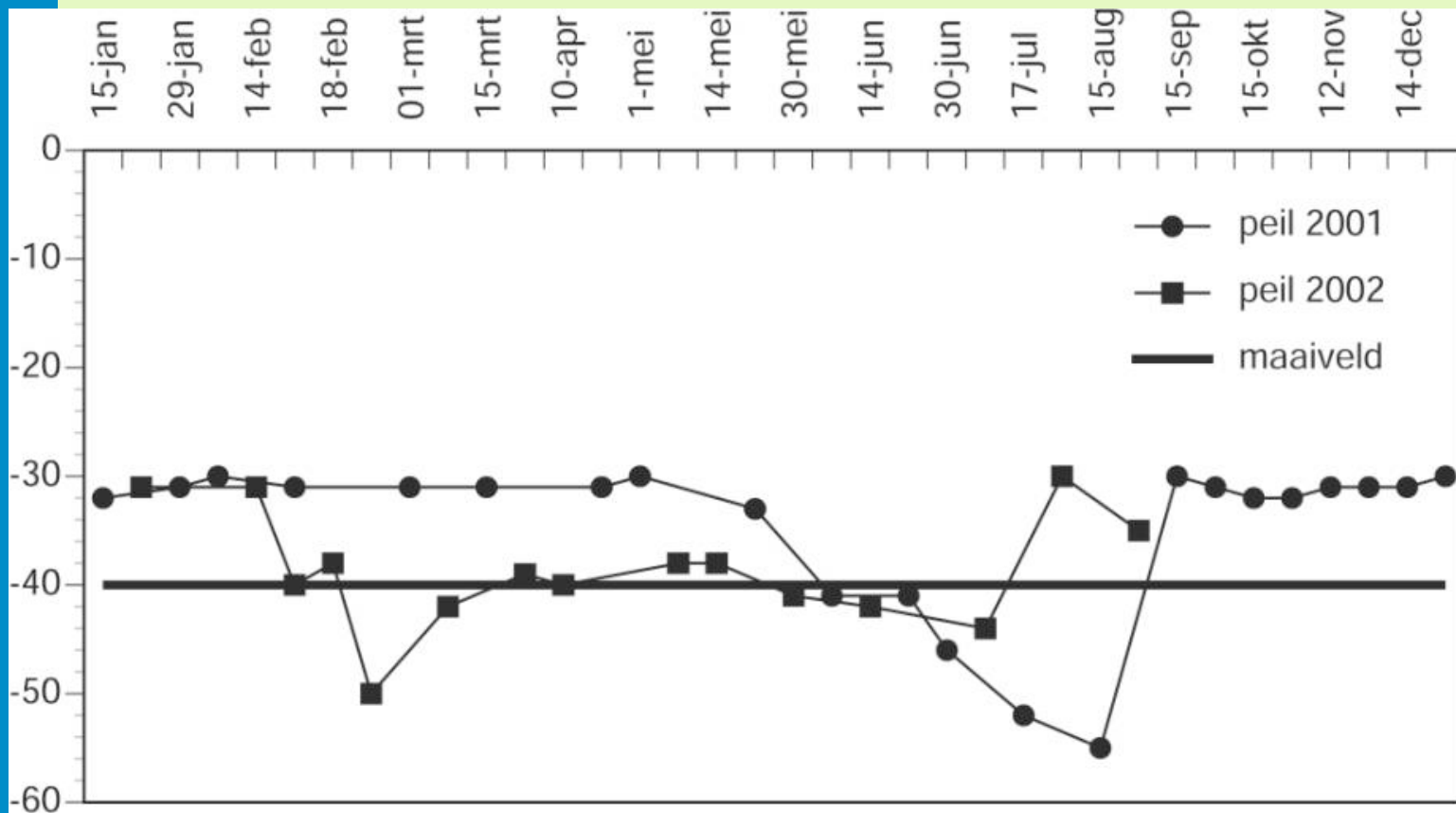

Overstromingsvlaktes

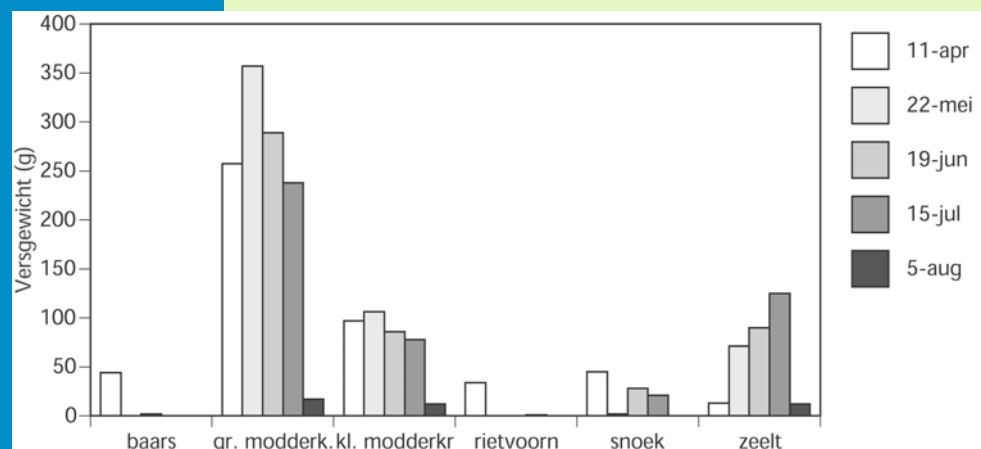
Natuurlijk waterpeilverloop!

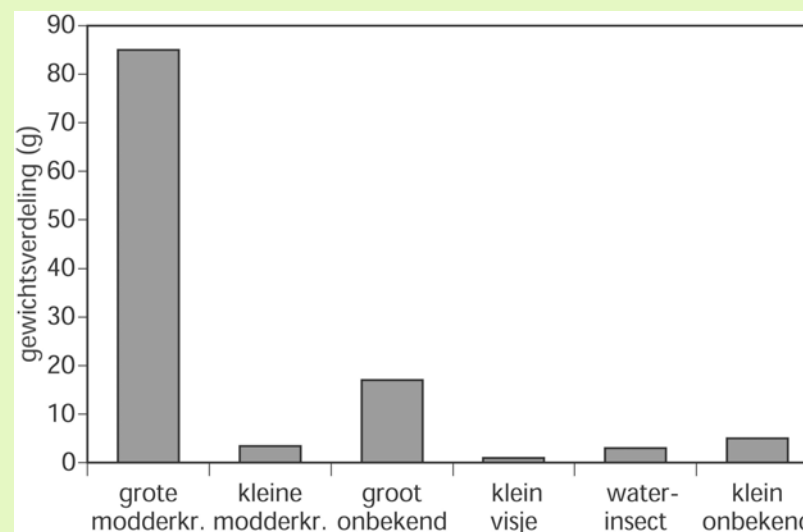

Een hoge dichtheid grote modderkruipers

Visbestanden in De Boezem

Het menu van de reigers

Nieuw foerageergebied in Nederland

- Huidig oppervlak foerageergebied is ongeveer 1700 km²
- In moeras met de kwaliteit van de Boezem zou 20 km² volstaan voor dezelfde populatieomvang!
- Conclusie: In aanvulling op huidig foerageergebied aanleg van dynamisch moeras stimuleren

Habitat vloedvlaktes

Een voorbeeld uit Duitsland: Voormalig agrarisch gebied dat per ongeluk overstroomde na een dijkdoorbraak

**De nieuwe dijk scheidt de vloedvlakte
van het agrarisch gebied**

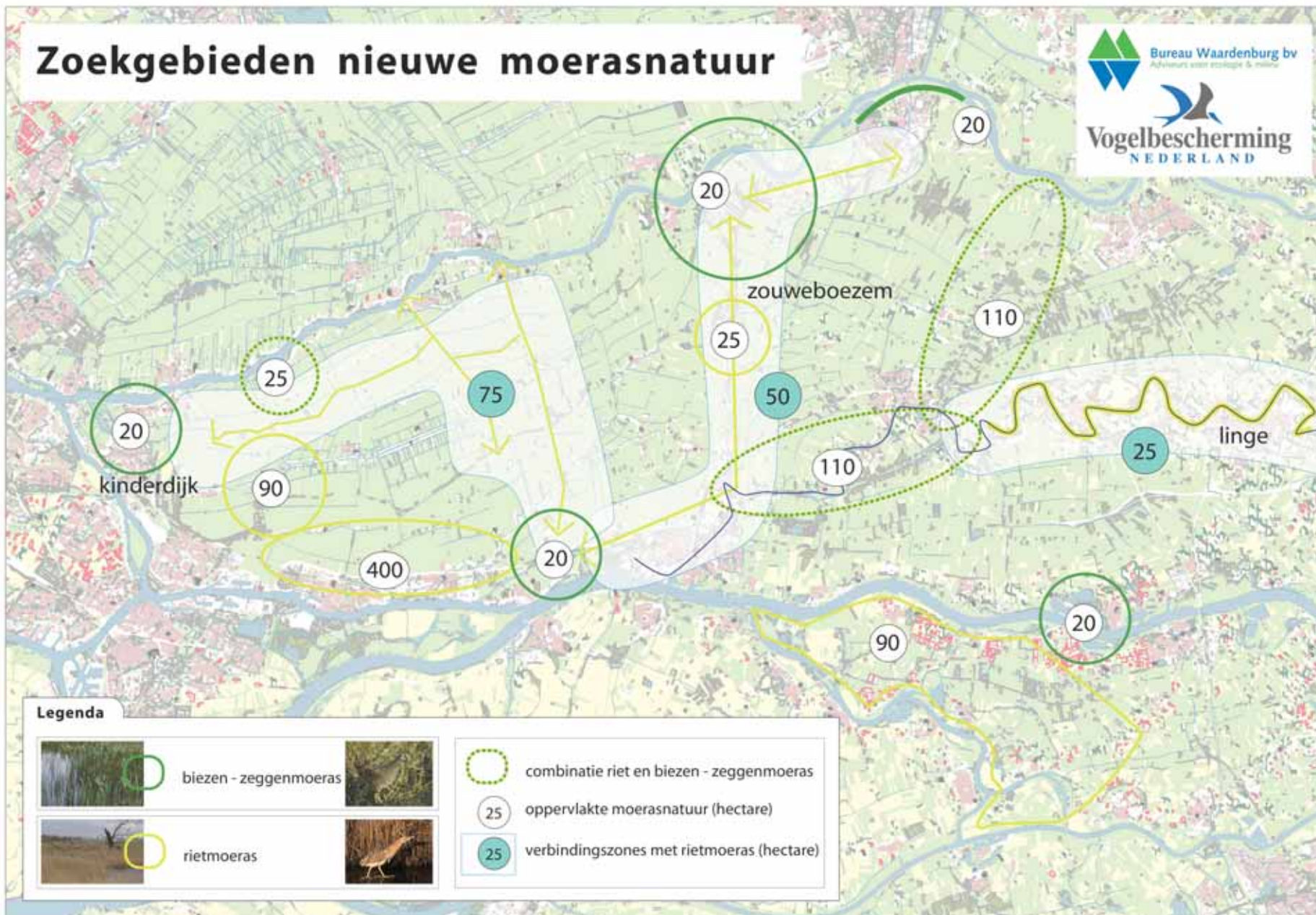

Habitat inundatieriet

Zoekgebieden nieuwe moerasnatuur

Nieuwe boezems?

- Moerasnatuur gebaat bij wisselende waterpeilen
- Wateropvang en waterberging te combineren met moeras
- Moerasaanleg geeft snel resultaat

Voorbeeldinrichting Den Oel

Bepaal vooraf wat nodig is

Roerdomp leefgebied per territorium:

- 4,4 km/terr. moerasrand
- 2,2 km/terr. beschutte moerasrand
- 2,1 km/terr. overjarige opgaande rietrand

Gebruik kennis!

	Autonome ontwikkeling	Herstel lokaal natuurlijk peil	Herstel natuurlijk peil
roerdomp	2	5	5
porseleinhoen	0	2	3
waterral	20	30	40
snor	16	30	35
baardman	1	10	15

Let op met begrazing!

